

Euran kunnan vuoden 2025 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2026-2027

Khall 17.06.2024 § 196

Valmistelija

Valmistelu ja lisätiedot: Talousjohtaja Lauri Ämmälä puh. 044 422 4059

Vuoden 2025 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2026-2027 lähtökohtana on vuoden 2024 talousarvio sekä vakautustyöryhmän loppuraportti.

Euran vuoden 2024 tuorein ennuste loppuvuoden toteumasta on noin 1 600 000 euroa alijäämäinen. Näkymät vuosille 2025-2027 ovat myös varsin heikot.

Verotulokertymän ennustetaan olevan nykyisillä veroprosenteilla vuonna 2025 noin 1,3 miljoonaa euroa suuremman kuin vuonna 2024 ja vuonna 2026 2,1 miljoonaa suuremman kuin vuonna 2024. Vuonna 2027 verotulojen kasvu hidastuisi noin 0,5 miljoonaa euroon.

Valtionosuuksien ennakoidaan kokonaisuutena nousevan vuoden 2024 tasosta 0,2 miljoonaa euroa. Kehitystä voidaan pitää varsin surkeana, kun otetaan huomioon TE-palveluiden järjestämistä vastaavien siirtyminen kunnille. Euralle tämä tarkoittaa alustavien laskemien mukaan noin 1,45 miljoonan euron lisäkustannuksia. Toimintatuottojen odotetaan olevan vuoden 2024 tasoa kaikkina talousarvio- sekä suunnitelmavuosina, kun ei huomioida sote-kiinteistöjen yhtiöittämisvelvoitteen tuomia muutoksia kunnan vuokratuloihin.

Kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen KVTES:n, OVTES:n ja TS:n sopimuskausi on voimassa 1.5.2022–30.4.2025, joten vuoden 2025 palkkojen kehityksestä ei vielä ole tietoa. Vuoden 2025 raamin pohjaoletuksena on palkkojen 2,0 % kasvu, jota voidaan tässä kuntatalouden huonossa suhdanteessa pitää jopa merkittävävä. Inflaatio on hidastunut ja sen ennakoidaan hidastuvan edelleen vuoteen 2025, jonka jälkeen sen odotetaan hieman kiihtyvän 2 % tasoon. Korkohuippu lienee nyt saavutettu, mutta nopeaa korkojen laskua ei ole odotettavissa. Euriborin ennustetaan olevan vuonna 2025 3-4 % välillä.

Kuntalain (110 §) mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Talous tulee siis jatkossakin pitää tasapainossa.

Kuntalain (110 §) mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarviossa ja suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kolmeksi tai neljäksi vuodeksi laaditun taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määrärahat ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvion laadinnan aikataulu ja muuta huomioitavaa:

- Vuoden 2025 vakinaisen henkilön palkkojen pohjat viedään talousarviojärjestelmään elokuun alussa. Ennkoidut yleiskorotukset lasketaan keskitetysti henkilöstöhallinnossa. Määräaikaisten ja sijaisten palkat tulee arvioida kustannuspaikoittain.
- Palvelualueiden tulee kuvata vakituisen henkilöstön määrän muutokset yksilöidysti vuodesta 2024 vuoteen 2025. Lisäksi palvelualueiden tulee kuvata määräaikaiseen henkilöstöön varattavan määrärahan muutokset vuoden 2024 talousarviosta vuoteen 2025. Sijaismäärärahoja suunnitellessa tulee miettiä kokonaistaloudellisesti kustannustehokkain ratkaisu. Palvelualueiden tulee miettiä mikä on vakinaisen henkilöstön, sijaishenkilöstön ja ns. varahenkilöstön tasapainoin suhde. Oleellista on löytää toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevin vaihtoehto.
- Palvelualueiden tulee syöttää ensimmäiset versiot talousarviojärjestelmään ulkoisista tuloista ja menoista 4.9.2024 mennessä. Tämän jälkeen on vielä mahdollista tarkentaa lukuja viikon 39 lautakunta käsittelyihin asti.
- Palvelualueet asettavat vastuualueittain kolme määrällistä tai laadullista mittaria. Yhden tulee kuvata/mitata vastualueen palveluiden kustannustehokkuutta ja kahden tuotettujen palveluiden vaikutusta kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen tai kuntalaisten palvelutarpeeseen.
- Toiminnallisia tavoitteita peilataan väestörakenteen muutoksiin. Palvelumitoitusten lähtökohtana pidetään 30.6.2024 väestömäärää ja -rakennetta. Lautakuntien tulee käsitellä lopulliset talousarvioesityksensä ennen 18.10.2024
- Kuntakonsernin tytäryhtiöitä pyydetään vastaavasti käsittelemään hallituksissaan ensi vuoden toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteitaan ja toimittamaan ne 11.10.2024 mennessä kunnan kirjaamoon.
- Palvelualueiden neuvottelut investointiesityksistä ja sisäisten teknisten palvelujen (toimitilat, ruokapalvelut) ylläpitotarpeista käydään yhdessä kunnanjohtajan, taloushallinnon, teknisen toimen ja palvelualueiden välillä syyskuun loppuun mennessä.
- Palvelualueiden kiinteistöihin liittyvät investointiesitykset ja irtaimen omaisuuden esitykset toimitetaan keskitetysti syyskuun loppuun mennessä teknisiin palveluihin. Esityksessä tulee huomioida myös tulevien vuosien toiminnallisista muutoksista johtuvat tarpeet. Investointiraja on 10 000 euroa, jota pienemmille kohteille tulee varata määräraha käyttötalouteen.
- Sisäiset erät määritellään keskitetysti yhdessä taloushallinnon, sivistyshallinnon ja teknisten palveluiden kesken.
- Käyttötalouden toimintatuottoja (myynti-, maksu- ja muut tuotot) määritettäessä tavoitteena on, että hinnoittelulla katetaan toiminnasta aiheutuvat kustannukset huomioiden lakien/asetusten määräykset.
- Budjetoinnin tukena toimii myös UDP Raportointi (taloushallinnon käytössä oleva ohjelmisto), jossa on mahdollisuus porautua laskutasolle.
- Palvelualueiden esitysten tulee sisältää yksityiskohtaiset priorisointiesitykset ja kuvaukset leikkausten vaikutuksista.

Valtuutetuille järjestetään iltakoulut 30.9.2024 talousarvion lähtökohdista ja talousarvion valmistelun tilanteesta.

Kunnanhallitus käsittelee talousarviota ensimmäisen kerran 23.9.2024, toisen kerran 14.10.2024 ja kolmannen kerran 28.10.2024

Kunnanhallitus tekee ehdotuksensa 2025 veroprosenteista valtuustolle 4.11.2024 kokouksessaan.

Valtuusto hyväksyy talousarvion ja veroprosentit 11.11.2023 kokouksessaan.

Talousarvion laadintaohjeistusta tarkennetaan elo-syyskuun aikana, kun verotulo-, valtionosuus- ja TE-palveluiden järjestämiseen liittyvät ennusteet päivittyvät. Lisäksi vastuualueille toimitaan tarkennettu ohjeitus- ja aikataulu talousarvion teknisistä yksityiskohdista.

Hallintosäännön § 24 mukaan kunnanhallitus päättää talousarvion laadintaohjeista.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Kari Kankaanranta

Päätösehdotus

Kunnanhallitus antaa edellä olevan ohjeistuksen palvelualueille vuoden 2025 talousarvion teknistä laadintaa varten.

Lisäksi kunnanhallitus antaa talousarvion laadintaan seuraavan raamin:

- Talousarvio vuodelle 2025 tulee laatia menojen ja tulojen osalta enintään 1 500 000 alijäämäiseksi huomioimatta mahdollisia veronkorotusten vaikutusta. Taloussuunnitelmat vuosille 2026-2027 tulee laatia niin, että talousarvio alijäämä pienenee ja vuonna 2028 saavutetaan tasapaino. Valtuustoon nähden sitovia määrärahoja ovat palvelualueiden toimintakulut ja toimintatuotot

Lisäksi:

- Hallituksen alaisten palvelualueiden toimintatuottojen tulee olla vähintään 1 170 000 euroa ja toimintakulujen enintään 6 322 000 euroa tai toimintakatteen enintään 5 152 000 negatiivinen.

- Sivistyksen palvelualueen toimintatuottojen tulee olla vähintään 1 200 000 euroa ja toimintakulujen enintään 20 720 000 euroa tai toimintakatteen enintään 19 520 000 negatiivinen.

- Teknisen palvelualueen toimintatuottojen tulee olla vähintään 6 800 000 euroa ja toimintakulujen enintään 11 600 000 euroa tai toimintakatteen enintään 4 800 000 negatiivinen.

- Investointitaso ei saa ylittää 3 miljoonaa euroa.

- Talousarvio esitysten tulee sisältää vakautustyöryhmän loppuraportissa olleet operatiiviset vakautustoimet ja kiinteistöjen luopumissuunnitelman arvioidut vaikutukset.

- Raami sisältää TE-uudistuksen kustannukset ja valtion osuuksien lisäykset, sillä tarkkuudella kuin ne ovat olleet raamia tehdessä tiedossa.

- Raami ei huomioi sote-kiinteistöjen yhtiöittämiseen liittyvien toimien taloudellisia vaikutuksia.

- Raami sisältää hyvinvointialueen keväällä 2024 esittämän mahdollisen vuokratason leikkauksen.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Khall 23.09.2024 § 240

Valmistelu ja lisätiedot **Valmistelu ja lisätiedot:** Talousjohtaja Lauri Ämmälä puh. 044 422 4059

Talousjohtaja esittelee kokouksessa talousarvion laadinnan tuoreinta tilannetta.

Esittelijä Kunnanjohtaja Kari Kankaanranta

Päätösehdotus Kunnanhallitus merkitsee talousarvion laadinnan tilanteen tiedoksi ja ohjeistaa jatkovalmistelua.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Khall 07.10.2024 § 257

Valmistelu ja lisätiedot **Valmistelu ja lisätiedot:** Talousjohtaja Lauri Ämmälä puh. 044 422 4059

Talousjohtaja esittelee kokouksessa talousarvion laadinnan tuoreinta tilannetta.

Esittelijä Kunnanjohtaja Kari Kankaanranta

Päätösehdotus Kunnanhallitus merkitsee talousarvion laadinnan tilanteen tiedoksi ja ohjeistaa jatkovalmistelua.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Khall 21.10.2024 § 272

Valmistelu ja lisätiedot **Valmistelu ja lisätiedot:** Talousjohtaja Lauri Ämmälä puh. 044 422 4059

Valtuustolle järjestettiin 14.10 talousiltakoulu. Kunnanhallitus käy kokouksessa läpi iltakoulun annin ja sopii jatkovalmistelusta.

Esittelijä Kunnanjohtaja Kari Kankaanranta

Päätösehdotus Kunnanhallitus ohjeistaa viranhaltijoita talousarvion jatkovalmistelusteluun.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Pöytäkirjamerkinnot: valtuuston 3. puheenjohtaja Salminen Petri saapui kokoukseen pykälän käsittelyn aikana kello 15:09.
kunnanhallituksen jäsen Lehto Eveliina saapui kokoukseen pykälän käsittelyn aikana kello 15:11.

Khall 28.10.2024 § 285

Valmistelu ja lisätiedot **Valmistelu ja lisätiedot:** Talousjohtaja Lauri Ämmälä puh. 044 422 4059.

Kokouksessa palvelualuejohtajat esittelevät talousarviokirjaluonnosta.

Esityslistan oheismateriaalina on investointi suunnitelma vuosille 2025-2029. Investointisuunnitelma käydään kokouksessa läpi hankeryhmätasoisesti.

Esittelijä Kunnanjohtaja Kari Kankaanranta

Päätösehdotus Kunnanhallitus merkitsee talousarvion laadinnan tilanteen tiedoksi ja ohjeistaa jatkovalmistelua. Lisäksi kunnanhallitus hyväksyy valmistellun investointisuunnitelman ja esittää valtuustolle sen hyväksymistä osana talousarviota.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Khall 04.11.2024 § 305

Valmistelu ja lisätiedot **Valmistelu ja lisätiedot:** Talousjohtaja Lauri Ämmälä puh. 044 422 4059.

Valtuusto päätti yksimielisesti hyväksyä 16.11.2020 (§ 52) valtuustoryhmien yhteisen ponnin, jonka mukaan kunnanhallitus veloitetaan esittämään vuoden 2022 talousarvion ja veroprosentit samassa kokouksessa.

Vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026–2027 taloussuunnitelmavuosien suunnitteluun lähdettiin haastavista lähtökohdista. Vuosi 2023 oli 770 tuhatta euroa ylijääminen. Vuoden 2024 talousarvio laadittiin 1,56 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Tuoreimman ennusteen mukaan vuosi 2024 tulisi päättymään noin 2,1 miljoonaa alijäämäiseksi.

Verotulojen kehitys ilman veroprosenttimuutoksia olisi ennusteiden mukaan 730 tuhatta euroa vuodesta 2024. Valtionosuuksien kasvu on ennusteiden mukaan 360 tuhatta euroa, mutta huomioon arvoista on, että valtionosuuksien kasvu sisältää 1,4 miljoonaa euroa kuntien järjestämistä vastuulle siirtyvien TE-palveluiden rahoitusta.

Kunnanhallitus nimesi vakautustyöryhmän 18.12.2023, joka koostui luottamushenkilöistä ja johtoryhmän jäsenistä asiantuntijoina. Työryhmän työskentely aloitettiin tammikuussa 2024. Vakautustyöryhmä kokoontui 12 kertaa tammi-kesäkuussa 2024, käsitellen perusteellisesti kunnan taloudellista tilannetta ja erilaisia mahdollisia vakauttamistoimia eri palvelualueilla. Vakautusraportti toimi lähtökohtana talousarvio raamille. Kunnanhallitus antoi kesäkuussa raamin, jossa tilikauden 2025 alijäämä ilman veronkorotuksia saisi olla enintään 1,48 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Vuoden 2025 talousarviota ja suunnitelmavuosia on laadittu palvelualueiden ja johtoryhmän tiiviissä yhteistyössä. Sivistyslautakunta ja

tekninen lautakunta ovat käsitelleet talousarvioesitystä 2025 vuodelle kahdesti. Vastuualuekierroksen jälkeen ensimmäinen versio talousarviosta osoitti 2,5 miljoonan alijäämää. palvelualuejohtajien esitysten jälkeen lautakunnalle, esiteltiin 1,96 miljoonaa alijäämäinen talousarvio.

Valtuuston iltakoulun jälkeen käydyn hallituksen kokouksen pohjalta kunnanjohtaja päätti esittää tuloveroprosentin nostoa nykyisestä 9,00 %:sta 9,40 :iin. Lisäksi kunnanjohtajan versioon tehtiin joitakin tarkennuksia tuoreimman tiedon pohjalta. Täsmennysten ja veronkorotusten jälkeen kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle esitetään 773 tuhatta euroa alijäämäistä talousarviota vuodelle 2025.

Teknisen lautakunta hyväksyi 3,29 miljoonan investointitason vuodelle 2025, 4,23 miljoonan vuodelle 2026 ja 4,73 miljoonaa vuodelle 2027. Kunnanhallitus ei tehnyt 28.10 kokouksessa muutoksia investointisuunnitelmaan.

Hallintosäännön 52 § mukaan valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.

Hallintosäännön 54 § mukaan toimielimet seuraavat talousarvion toteutumista kuukausittain.

Kunnanhallitukselle tullaan esittelemään vuonna 2025 säännöllisesti koko kunnan ja palvelualueiden talousarvion toteutumista ja arvioidaan määrärahojen riittävyyttä.

Hallintosäännön 56 § todetaan muun muassa, että talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutokset talousarviovuoden aikana. Määrärahan muutos esityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin ja tulo arvioihin. Vastaavasti toiminnan tavoitteiden tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutukset määrärahoihin.

Esityslistan oheismateriaalina on Euran kunnan talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma vuosille 2024-2026 (toimitetaan myöhemmin)

Esittelijä

Kunnanjohtaja Kari Kankaanranta

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle hyväksyttäväksi Euran kunnan talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman vuosille 2026-2027.

Käydyn keskustelun aikana talousarvion tehtiin pieniä tarkennuksia ja korjauksia sekä todettiin talousjohtajan tarkastavan taulukoiden luvut vastaamaan taloussuunnittelujärjestelmän raportteja.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Pöytäkirjamerkintä: sivistysjohtaja Kompuinen Matti poistui ko. asiakohdan käsittelyn jälkeen klo 16:17

Esityslistan oheismateriaalina on Euran kunnan talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma vuosille 2024-2026

Kunnanhallituksen päätösehdotus

Valtuusto hyväksyy Euran kunnan talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman vuosille 2026-2027.

Päätös

Valtuusto hyväksyi kunnanhallituksen ehdotuksen.

Pöytäkirjamerkintä: Valtuutettu Myllykoski Juha saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana kello 18:4.